

Ковалевська Н. В.,
доцент кафедри дошкільної освіти
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна
Пасічніченко А. В.
доцент кафедри дошкільної освіти
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава, Україна

ФОРМУВАННЯ ІГРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Ігрова діяльність є основним видом активності дітей дошкільного віку, через яку відбувається їхній когнітивний, емоційний і соціальний розвиток. Майбутній вихователь повинен володіти ігровою компетентністю для ефективної організації ігрового процесу, стимулювання розвитку дітей та забезпечення освітньої взаємодії у грі.

Англійський дослідник Дж. Равен звертає увагу на значну трансформацію ролі педагога в контексті підвищення ефективності освітнього процесу через розвиток загальних та фахових компетентностей. Серед найважливіших автор називає здатність працювати самостійно без постійного керівництва; здатність брати на себе відповідальність за власною ініціативою; здатність виявляти ініціативу, не питаючи інших, чи слід це робити; готовність помічати проблеми та шукати шляхи їх вирішення; уміння аналізувати нові ситуації й застосовувати вже наявні знання для такого аналізу; здатність ладити з іншими; здатність засвоювати будь-які знання за власною ініціативою; уміння приймати рішення на основі здорових суджень. [3]. Це вимагає професійної переорієнтації педагога, що зумовлена новими підходами до розуміння професійної компетентності вчителів і вихователів.

Ігрова компетентність вихователя визначається як сукупність знань, умінь і навичок, необхідних для організації та керування дитячою грою. Вона включає: знання про види, функції та особливості гри; володіння методами і прийомами організації ігрової діяльності; уміння адаптувати гру до індивідуальних особливостей дітей; здатність створювати розвивальне ігрове середовище.

Заклади вищої освіти розробляють освітньо-професійну програму підготовки студентів відповідно до стандарту. Ця програма визначає перелік загальних і фахових компетентностей, а також програмні результати навчання майбутніх вихователів. У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка для спеціальності 012 «Дошкільна освіта» (освітній ступінь «бакалавр», кваліфікація «вихователь дітей раннього та дошкільного віку») передбачено вивчення дисципліни «Технології формування ігрової компетентності». На її освоєння відведено 90 годин (3 кредити), а завершення курсу оцінюється заліком [1, с.120].

Оволодіння навчальною дисципліною здійснюється через лекційні та практичні заняття із застосуванням різноманітних методів, зокрема навчальної дискусії, пояснення, розповіді, бесіди, аналізу першоджерел і наукових статей. Контроль знань охоплює усні, письмові, модульні та тестові форми, а також самоконтроль [4]. Формування ігрової компетентності майбутніх вихователів відбувається через: теоретичну підготовку, що включає вивчення педагогічних основ гри; практичну підготовку, яка реалізується через моделювання ігрових ситуацій, педагогічні практики та інтерактивні методи навчання; самостійну роботу, що передбачає рефлексію та аналіз власного досвіду у роботі з дітьми.

Навчальний матеріал курсу поділений на три основні змістові модулі: «Теоретичні основи формування ігрової компетентності», «Методичні підходи до організації ігрової діяльності дошкільників» та «Психолого-педагогічні аспекти організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку» [2, с.3].

Перший модуль охоплює вивчення методологічних підходів до гри, аналіз її походження, визначення поняття «гра» та її соціально-педагогічних і психологічних функцій. Розглядається значення ігрової компетентності як важливого складника загальної компетентності дошкільника, її місце в нормативно-правовій базі. Також висвітлюється загальна класифікація ігор за віковими групами та їх взаємозв'язок.

Другий модуль спрямований на методичні засади розвитку ігрової компетентності. У межах дисципліни аналізуються різні види ігор: творчі, режисерські, театралізовані, драматизації, будівельно-конструктивні, рухливі, дидактичні, народні. Окремо розглядається їх розвиток на різних етапах дошкільного віку та роль вихователя в організації гри. Зокрема, при вивченні дидактичних ігор аналізується їх структура, види та особливості педагогічного керівництва.

Третій модуль розкриває психолого-педагогічні аспекти ігрової діяльності дошкільників. Наголошується на важливості врахування вікових особливостей дітей під час організації їхньої діяльності в ЗДО, обґрунтовується необхідність планування ігрового процесу та створення розвивального предметно-ігрового середовища.

Сформована ігрова компетентність вихователя дітей дошкільного віку сприяє: ефективному використанню гри як засобу навчання та виховання; встановленню довірливих взаємин з дітьми; підвищенню мотивації дітей до пізнавальної діяльності; розвитку творчого потенціалу вихователя.

Висновки. Формування ігрової компетентності у майбутніх вихователів є необхідною умовою якісної дошкільної освіти. Важливою складовою цього процесу є поєднання теоретичних знань, практичних навичок та рефлексивної діяльності. Для ефективної підготовки фахівців необхідно впроваджувати інноваційні методи навчання, що сприятимуть усвідомленню значущості гри у розвитку дитини.

Список використаних джерел:

1. Ковалевська Н.В., Пасічніченко А.В. Навчальна дисципліна «Технології формування ігрової компетентності» у системі професійної підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. Вінниця, 2020. Випуск 63. С.119-123.

2. Ковалевська Н. В. Навчальна програма «Технології формування ігрової компетентності». Полтава: ПНПУ, 2016. 7 с

3. Ключові компоненти компетентності вчителя URL: <https://osvita.ua/school/method/9170/> <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

4. Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта». URL: <http://pnpu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/03/op-doshkilna-osvita-skorochenij-term-2019.pdf>